

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschap

Masterclass OPP en inspectie deel 2

Fanny Verwoerd (po), Sandra Beekhoven (vo), Annemieke Bakker & Sylvia van der Avoort (swv)

11 maart 2026

Doel van de Masterclass

Informereren over aanpassingen in de wettelijke voorschriften van ontwikkelingsperspectieven en de bedoeling hiervan

- Wet versterking positie ouders en leerlingen in het passend onderwijs
- Beleidsregel Afwijken onderwijstijd funderend onderwijs

Vervolg op eerdere Masterclass (3 februari 2025)

Inhoud

1. Korte herhaling: passend onderwijs en het opp
2. Het hoorrecht van leerlingen op hun opp: bedoeling en wettelijke eisen
3. Het opp en afwijking onderwijstijd

Korte herhaling: passend onderwijs en het opp

Passend onderwijs

Doel van passend onderwijs is dat voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd.

- Zorgplicht passend onderwijs
- Het ondersteuningsaanbod van de school (voorheen sop) → ontwikkelingsperspectief (opp)
- Samenwerkingsverbanden passend onderwijs

Basisondersteuning vs extra ondersteuning

Basisondersteuning: vastgesteld binnen het samenwerkingsverband

- Basisondersteuningsvoorzieningen: voorzieningen voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte die op alle vestigingen van scholen behorend tot het samenwerkingsverband aanwezig zijn.
- Vastgelegd in het ondersteuningsplan; overnemen in de schoolgids.

Extra ondersteuning: vast te stellen door het bevoegd gezag/de school

- Ondersteuningsaanbod van de school: beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.
- Vastgelegd in de schoolgids.

Extra ondersteuning = opp

Alle leerlingen in het sbo, so, pro en vso

De leerlingen in het regulier onderwijs die extra ondersteuning krijgen, waaronder

- ambulante begeleiding vanuit cl1/2 en epilepsiescholen
- onderwijs op een opdc

Het opp

- biedt de school handvatten om het onderwijs af te stemmen op de behoefte van de leerling.
- geeft de school en leerling een scherper beeld van waar naartoe gewerkt moet worden en aan welke instroomeisen de leerling te zijner tijd moet voldoen om succesvol te zijn in het vervolgonderwijs.
- is een instrument voor de communicatie met ouders; hierdoor weten ouders tijdig wat een realistisch perspectief is voor hun kind.

Functioneel opp: ononderbroken ontwikkeling

Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

Ten aanzien van leerlingen die extra ondersteuning behoeven, is het onderwijs gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling.

Functioneel opp: ononderbroken ontwikkeling

- Verwachte uitstroombestemming
- Onderbouwing uitstroombestemming, incl bevorderende en belemmerende factoren
- Individuele begeleiding (=handelingsdeel), met indien van toepassing onderdelen onderwijsprogramma waarvan wordt afgeweken
- De inbreng van de leerling en hoe deze van invloed is geweest op de vast- of bijstelling van het opp (hoorrecht)
- Wat is het potentieel van de leerling?
- Op basis waarvan en hoe wordt dat beïnvloed?
- Wat ga je (anders) doen, afgestemd op de behoefte van de leerling?

Wat ziet de inspectie?

Herstelopdrachten:

- Onderscheid basis- en extra ondersteuning is niet duidelijk
- Doelen in de opp's op activiteitsniveau en niet concreet en meetbaar
- Evaluaties van opp's niet op orde (niet uitgevoerd of niet diepgaand geëvalueerd)
- Opp's niet geregistreerd in het ROD (voor regulier po en vo)

Het hoorrecht van leerlingen op hun opp: bedoeling en wettelijke eisen

Hoorrecht: Wet versterking positie ouders en leerlingen in het passend onderwijs

Aanleiding

- Ontevredenheid ouders en leerlingen over geboden ondersteuning en interactie met de school; niet als gelijkwaardige gesprekspartner mee kunnen praten over de ondersteuning van de leerling.
- Onduidelijkheid over de mogelijkheden en rechten en plichten binnen passend onderwijs.

Maatregelen (wettelijke verankering)

- Leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte krijgen het recht om vrijelijk hun mening te geven over het ontwikkelingsperspectief (= hoorrecht leerlingen met opp).
- De basisondersteuningsvoorzieningen en het extra ondersteuningsaanbod van een school worden opgenomen in de schoolgids (= hoorrecht voor alle leerlingen).
- Inrichting ouder- en jeugdsteunpunt bij het samenwerkingsverband.

Hoorrecht: de bedoeling

Doelgerichte en transparante samenwerking van de school met de leerling (en ouders).

De school benut oplossingen van leerlingen zelf (en van hun ouders), wat mogelijk aanknopingspunten oplevert om het onderwijs en de ondersteuning beter af te stemmen op de behoeften en motivatie van de leerling.

- verhoogt de kans op een passend aanbod en werkwijze waar alle betrokkenen achterstaan, en
- draagt bij aan de effectiviteit van de uitvoering van de extra ondersteuning.

Een recht voor de leerling, een plicht voor de school

Hoorrecht en specifieke doelgroepen

De wet regelt wél:

- dat scholen naar de mening van de leerling vragen op een wijze die past bij de ontwikkelingsleeftijd van de leerling. Hetzelfde geldt voor de terugkoppeling van de beslissing aan de leerling en de motivering hiervan.

De wet schrijft níet voor:

- hoe de leerling naar de mening wordt gevraagd. Zo wordt tegemoetgekomen aan de professionele autonomie van het onderwijzend personeel.

Een recht voor de leerling, een plicht voor de school

Hoorrecht: de wettelijke vereisten

- Het opp wordt op- en vastgesteld na inbreng van de leerling
(artikel 40a, zesde lid, WPO / artikel 2.44, vijfde lid, WVO 2020 / artikel 41a, zevende lid, WEC).
- De (minimaal) jaarlijkse evaluatie van het opp gebeurt met de leerling
(artikel 40a, vierde lid, WPO / artikel 2.44, derde lid, WVO 2020 / artikel 41a, vierde lid, WEC).
- Bij de vast- en bijstelling moet de school de leerling zo nodig hulp bieden, passend bij zijn/haar leeftijd en mogelijkheden, om zijn mening te geven
(artikel 40a, vierde lid, WPO / artikel 2.44, derde lid, WVO 2020 / artikel 41a, vierde lid, WEC).
- De school licht aan de leerling toe hoe zijn mening van invloed is geweest
(artikel 40a, zevende lid, WPO / artikel 2.44, zesde lid, WVO 2020 / artikel 41a, zevende lid, WEC).
- De school legt in het opp vast op welke manier de mening van de leerling van invloed is geweest op de bij- of vaststelling van het opp
(artikel 40a, achtste lid, onder c, WPO / artikel 2.44, zevende lid, onder c, WVO 2020 / artikel 41a, negende lid, WEC).

Toezicht door de inspectie

Ondersteuning op school | Inspectie van het onderwijs

In onderzoeken gaan we na:

- of de school leerlingen de gelegenheid geeft om hun mening te geven over de invulling van hun opp. Zowel bij de eerste vaststelling van het opp, als tijdens de jaarlijkse evaluatie ervan en als de inhoud van het opp wordt bijgesteld.
- of de school de leerling hierbij ondersteunt als de leerling dit nodig heeft. De hulp moet aansluiten bij de leeftijd en mogelijkheden van de leerling. Want het hoorrecht geldt ook voor kleuters en leerlingen met een beperking of handicap.
- of de school ook aan de leerling laat weten hoe hun mening is meegenomen bij het vast- of bijstellen van het opp. En ook of dit terug te lezen is in het opp zelf.

Wat ziet de inspectie?

Herstelopdrachten:

- Hoorrecht nog niet geïmplementeerd/toegepast

Het opp en afwijking onderwijstijd

Beleidsregel Afwijken onderwijstijd funderend onderwijs (en ontlenen ontheffingen WEC 2025)

Per 1 januari 2026

- is de procedure voor de aanvraag van afwijking onderwijstijd aangepast
 - geen indeling in categorieën meer;
 - geen deskundigenadvies meer nodig.
- zijn de (wettelijke) eisen aan opp's zelf niet aangepast (artikel 40a WPO, artikel 2.44 WVO 2020, artikel 41a WEC).

Afwijking onderwijstijd als interventie

Uitgangspunt

- Leerlingen volgen onderwijs op school

Uitzondering

- Een individuele leerling die vanwege lichamelijke of psychische problemen geen onderwijs op school kan volgen, maatwerk te bieden.

Toepassing

- Hoe de school dit maatwerk=individuele begeleiding vormgeeft, is terug te lezen in/op te maken uit het handelingsdeel van het opp.

Afwijking onderwijstijd en het opp

Opp dat aan de wettelijke eisen voldoet:

- de verwachte uitstroombestemming van de leerling;
- de onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling (met in elk geval een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren);
- een beschrijving van de te bieden ondersteuning en begeleiding en – indien aan de orde – de afwijkingen van het (reguliere) onderwijsprogramma.

Afwijking onderwijstijd: verwerkt in het handelingsdeel

- waaruit bestaat de afwijking van het programma van de leerling;
- hoeveel uren onderwijstijd per dag en per week tijdens het betreffende schooljaar;
- voor welke periode binnen het lopende schooljaar geldt de afwijking;
- – indien van toepassing – welk deel van het onderwijsprogramma volgt de leerling nog wel op school;
- welke ondersteuning ontvangt de leerling gedurende de uren dat deze niet op school is; en
- op welke wijze de school planmatig toewerkt naar uitbreiding van het aantal geprogrammeerde uren onderwijs dat de leerling op school volgt.

→ =ingroeiplan

Toezicht door de inspectie

Beleidsregel rond maatwerk onderwijstijd aangepast per 1 januari 2026

In onderzoeken en gesprekken (op school- en bestuursniveau) kunnen we nagaan of

- maatwerktrajecten worden uitgevoerd volgens de bedoeling en daaraan gestelde wettelijke eisen
- afwijking onderwijstijd waarvoor de inspectie instemming heeft gegeven wordt toegepast.

Wat ziet de inspectie?

Herstelopdrachten:

- Niet duidelijk hoe leerlingen toewerken naar ingroeien in onderwijs.
- Geen afwijking onderwijstijd aangevraagd waar dit wel had moeten

Afwijking onderwijstijd is niet bedoeld als een school handelingsverlegen is om de juiste ondersteuning te bieden.

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Vragen?

Te raadplegen bronnen

- Hoorrecht (Steunpunt passend onderwijs)
- Afwijking onderwijstijd (Steunpunt passend onderwijs)

- Memorie van Toelichting bij Wetsvoorstel passend onderwijs
- Memorie van Toelichting m.b.t. registreren van OPP's in het ROD
- Memorie van Toelichting bij Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. nadere eisen OPP's
- Memorie van Toelichting bij Wet versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs
- Beleidsregel afwijken onderwijstijd funderend onderwijs en verlenen ontheffingen WEC 2025
- Rapport Kwaliteit van de extra ondersteuning in het funderend onderwijs